

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

In preajma sinodului arhidiecezan.

An după an biserica noastră este tot mai strămtorată în acțiunile ei culturale și naționale.

Dela fericitul ministru de culte Baron Eötvös încă n'a fost ministru care să nu fi dorit a-și eternisa memoria prin câte o lovitură ori stirbitură în autonomia bisericeii.

Asaltul cel mai puternic s'a dat asupra școalei confesionale române — și în ministeriu de bună seamă este un program vast și bine stabilit, care s'a croit la 1879 cu introducerea limbei maghiare — și sigur nu s'a terminat cu legea cea mai proaspătă din 1907.

Statul încă tot nu a cucerit tot terenul, mai sunt pedagogiile, examenele de cualificație și multe reforme semnalate, cari toate, dar toate sunt îndreptate spre a ne tăia din drepturile avute și a garanta organelor stăpânirii cea mai largă ingerință.

Intre astfelii de împrejurări chiar și oameni de ai noștri mai de seamă află că împotrivirea față de puterea statului n'are să ne dea nici un fel de rezultat practic și folositor, și toate jertfele ce le aducem sunt sudoare pierdută și avere națională risipită.

Sunt însă între noi și oameni cari cred, că chiar în chestia școalelor să facem cea mai îndărătnică rezistență — și să nu ne dăm înapoi dela nici un fel de jertfe.

Dacă am dispune de fonduri, încă multă vreme am putea să ținem în loc pornirea din seamă a-fără dușmănoasă a organelor statului față de școala noastră.

Știm că statul une locuri a închis școale de ale noastre sub cuvânt că nu corespund cerințelor legii — și același stat, după două trei luni, ne-a cerut același edificiu aflat pentru noi necorespunzător, în chi-

rie, — și dacă s'ar fi făcut arangia-mentul, statul putea să îl folosească în dragă voie, el e stăpân și pe el nu îl supără nimenea cu șicane, ca pre noi.

Cercetând mijloacele de cari dispunem, ne cuprinde un sentiment de durere — și, nu putem tăinu mirarea noastră, că înaintașii noștri au fost așa de scurt văzători, încât nu s'au gândit că ne vor apuca vremi ca cele de azi, în cari se vor descărca cele mai grozave vijelii asupra capetelor noastre.

Intreg budgetul școalelor noastre pentru întreaga arhidieceză cu 900 școale și cel puțin 1000 de învățători cu ajutorul cateheților cu tot face la an 50.000 coroane, dintre cari mai bine de jumătate revin comunelor bisericesti din fondul regiu, așa numitul pământ săsesc.

În calcul mediu ar veni la fiecare învățător fără cateheți câte 50 cor. pe an adaus de salar.

De unde să iai restul de 350 cor. la salarul fundamental al tuturor învățătorilor? De unde cvineveniile? Bani de cortele, lemne, grădină? Nu mai continuăm cu combinațiuni matematice, cari presentă o icoană din cele mai triste — și nu ne rămâne decât să salvăm puține, foarte puține școale și cu deosebire cele dela centre și din localități, unde la nici un cas nu se dă ajutor de stat.

Sinodul dupăcum suntem întor- mați va primi dela organele sale un esposeu foarte lămurit și amănunțit și va avea ocazie să chibzuiască măsurile cele ce sunt de luat în chestia salvării școalelor. Anul 1910 se apropie cu pași repezi.

Noi nu putem face ce fac alte confesiuni. Noi suntem mai luați la țintă și fiind în rândurile prime atacurile pe noi ne isbesc fără cruțare.

Paralel cu chestia școalelor, care după părerea mea este cel mai important obiect al sesiunii sinodale din

acest an, nu putem perde din vedere chestia completării gimnasiului nostru din Brad — și în legătură cu aceasta ridicarea edificiului care să cuprindă numărul mare de elevi ce îl cercetează din un întreg colț al țării.

De doi ani de zile este în curgere o colecție trimisă de organele de acolo și în urmă condusă dela centru, tocmai ca să-i asigurăm reușita.

S'au făcut multe reclame, s'a dat signalul de alarmă despre primejdia în care se află acest institut de creștere — și bunii noștri credincioși, fruntașii bisericeii, conducătorii băncilor au subscris sume considerabile, cum nu le vedem la nici unii din compatrioții noștri de alt neam.

Sașii de ani de zile colectează pentru un gimnasiu evanghelic în Sibiu — și dacă nu le-ar veni institutele de bani din Sibiu și de ai-rea cu ajutoare mari, cu toată bogăția lor nu s'ar putea mândri cu rezultatul ce îl avem noi la Brad în 2 ani cu un număr de 100.000 și cu oferte încă neîntrate, dar si-gure de 60.000 cor.

Și cu toate acestea suma aceasta nu ne e de ajuns pentru zidirea și ajutorarea gimnasiului. Se cer jertfe nouă, apeluri nouă la cei cu inimă și cu dare de mână, căci ora a 11-a a sunat și orice zi pierdută învoalvă în sine o primejdie pentru institutul, de care avem lipsă arzătoare și pe care trebuie să-l completăm în interesul bisericeii și al culturii noastre naționale.

O altă chestie tot atât de importantă pentru viitorul nostru, poate cea mai importantă va fi chestia întemeierii fondului cultural — în prima linie chemat a face salarisa-rea și ajutorarea preoților, ca să-i scoatem din starea, în care se găsesc azi și să le asigurăm independența față de ingerințele tot mai îndrăznețe a le organelor statului. Situația preoților azi e aproape ne-suportabilă, poporul reclamă cu

insistență, ca preoțimea să stea numai în serviciul bisericeii și în serviciul poporului. Și noi ținem, că poporul are dreptate, — însă în măsura în care o cere, trebuie ca tot el să se îngrijească și de subsistența preoților.

Prestațiunile de până aci au fost atât de șubrede, cât din ele om cult nu poate trăi în cinste și vrednicie.

Resultatul colectei fondului cultural în timp de 4 luni ne dă peste 50.000 cor. și între contribuenți găsim cam tot aceleași persoane, cari au contribuit cu sume mari la zidirea catedralei, la Brad și la alte colecte, de cari generația de acum a avut parte din belșug.

Alimentat însă și acest fond ca interesul cuvenit și cu dragostea tuturor fiilor bisericeii noastre nădăjduim, că peste câțiva ani — contopit eventual cu fondul Rudolfin, cu aceeași mențiune și sprijinit la timp și de fundațiunea „Pantazi” și „Gozsdu” ne va face posibil ca să ținem clerul nostru la adăpostul influințelor esterne atât de păgubitoare.

Ca să putem ajunge acolo, avem lipsă de sprijinul tuturor factorilor din parohii, din protopresbiterate și dela centrele dieceselor — și mai ales de sprijinul intelectualilor noștri mireni. În sinod vom avea ocazie să cunoaștem toate vederile — și să ne cristalisăm în o părere, care nu poate fi decât pregătirea terenului pentru a fi capabili să abdicem de darul danaic al guvernului și să ne mâncăm iarăși prescura noastră din grâu curat cum au făcut înaintașii noștri, și ne-au salvat biserica și prin ea limba străbună. Suntem convinși, că aleșii clerului și poporului în conlucrare armonică vor da acestor chestii importante o soluție vrednică de cei mai distinși fii ai bisericeii noastre.

N. Ivan
as. cons.

FOIȘOARĂ.

Sârbia din punct de vedere strategic.

Sârbia are întindere de 48.300 de klm. p. și 2.690.000 de locuitori (49 la klm. p.). Țeara seamănă mult cu Bosnia, dar terenul e mai potrivit pentru mișcări de armate, cel puțin pe o treime din țeară. Șesul Moravei, apă alcătuită din Morava de miază-zi și din cea mare, e partea cea mai umblată a țării, pe care o desparte în două, atât în partea muntoasă, cât și în ceaaltă.

Partea apuseană, muntoasă, se alcătuiește din mai multe lanțuri mai înalte de 1000 de metri. Intre Morava de miază-zi și Drina se întinde, făcând granița Sangiacului Novibazar, un lanț lat, înalt între 900 și 1500 de metri numit Koponik sau Golia-Planina, care e în parte un podiș calcăros, cu mărghini prăpăstioase. Ramurile dinspre miază-noapte ale Koponiciului se întind rămărându-se mereu până la Morava apuseană. Culmea de căpetenie, la apus de Ibar, e calcăroasă și acoperită cu păduri de arbori cu frunze căzătoare, pe unele locuri neumblate și netăiate. Paralel cu acest lanț curge Goliiska Morava, de la gura căreia până la

Loznica (Lozaița) se întinde un lanț înalt de la 700 până la 1000 de m. cu păduri mari (Tatarina, Rudnic, Malien, Povlien și Iagodina), peste care sunt trecători spre Kraguevaț, Gorni Milanovaț și Valievo. La miază-noapte de această linie încep dealurile. Amândouă lanțurile sunt foarte anevoie de străbătut, având văi cu maluri drepte și păduri dese. Sunt puțin locuite și fără drumuri. E și anevoie să-ți afli calea.

Munții răsăriteni ai Sârbiei sunt mult mai înalți și mai selbateci. Valea Nișavei îi taie în două. Intre Morava de miază-zi și Nișava face granița spre Bulgaria un lanț înalt de 1400 până la 1900 m., iar de la Nișava până la Zaitar, de 1600 până la 1900. Acești munți stâncoși sunt din Balcanii apuseni. Pe amândouă lanțurile sunt păduri dese, anevoie de străbătut și pustii. Trecătorile sunt la peste 1000 de metri. Intre Morava și Timoc sunt podișuri calcăroase cu păduri dese, anevoie de umblat și lipsite de apă (Golubinie, Belianita, Homolie și Goliaplanina). Cele mai joase părți sunt a Nișavei și cea dintre Zaitar și Parațin, pe unde sunt drumuri și căi ferate. Atât în Sârbia apuseană, cât și în cea răsăriteană, locurile sunt foarte nepotrivate pentru mișcarea, lupta și întreținerea de oști mari. Munții sunt aparare puternică în ptruiva Turciei și Bulgariei. Mai la miază noapte de partea muntoasă e o parte unde se poate

manevra și care se alcătuiește din văi de râuri, din dealuri și coline.

Această parte se mărginește prin linia Baziaș-Svilainat, Parațin, Alexinaț, Kraguevaț, Valievo, Loznica. Aci sunt 68 de locuitori pe klm. p. Țeara e bogată și industrială, are drumuri bune, pe vreme uscată. Ici și colo pădurile și semănăturile estupă vederea.

Partea cea mai bogată e Mațva, șesul dintre Drina de jos și Sava, apoi valea Moravei. În Mațva, apoi în Morava, dela Svilainat până la Semendria și Morava de jos, se întâmplă pimavara vârsari de ape, lăsând noroi care se usucă tocmai în miezul verei. În timpul ploilor văile cari de obicei sunt uscate se umplu cu apă și pun pedeci comunicațiilor. Locuri bogate și unde se pot aduna oști numeroase sunt la Morava apuseană, văile Pozegei, Kralievo și Krușevaț. La Morava de miază-zi: Vrania, Leskovaț, Niș și Alexinaț, la Nișova, Piroțul și Bela Palanca. Apoi la apus de Niș, lărgitura văii de la Toplița, apoi Kursumlia, iar la Timok, Zaitarul și Negotinul. Fața pământului e lut, unde nu e piatră de var.

Căile de comunicație, afară de Dunărea și Sava, sunt bune în partea de miază-noapte, dar mai mult spre miază-zi. De-a curmezișul le taie și leagă mai numai șoseaua de la Dolni, Milano-vaț pe la Pojarevaț, Semendria, Belgrad,

Șabat până la Loznica. Răspântii însemnate sunt: Șabatul, Belgradul, Pojarevațul, iar la partea de miază-zi Valievo, Aranghielovaț și Kraguevaț. Calea cea mai bună e valea Moravei, în care se află cale ferată și două șosele până la Niș. Această e răspântie însemnată, căci de aci pleacă drumuri spre Belgrad, spre Sofia și Kumanovo, spre Prigina și în valea Timocului. Dela granița Bosniei duc mai multe linii la Valievo și Ujite spre Tațao, Kraguevaț sau Krușevaț.

În valea Timokului e mai prost. De la Dunăre pleacă numai două căi, iar cea ferată abia se lucrează. În munții răsăriteni sunt drumuri foarte grele. Din văile Timokului și din ale Moravei duc căi la Piroț. Șoselele în munți sunt proaste și ploile le fac de nu se mai poate umbla pe ele cu căruțe. Sunt căruțe cu 4 și cu două roate, trase la șes cu cai, în munte cu boi. În părțile mai grele se pot căra greutăți numai pe cai, ca și în Bosnia.

Dunărea e piedecă mare. Dela Semlin la Baziaș e lată de 540 la 1200 de m. și adâncă între 4 și 18 m. Sunt multe insule. În Aprilie sunt apele mari, crescând cu câte 4 m. acoperind mare întindere între Morava și Semendria. Poduri în părțile înecate nu se pot face. Inecurile țin până la 80 de zile. Malul sârbesc dela Semendria la Belgrad bate nu numai Dunărea, dar și câmpia ungurească. Sava

Pastorala de Paști

a Preasfinț. Domn Episcop Ioan I. Papp al Aradului.

Ioan

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Orășii-Mari, lenopolei și al Halmagiului, precum și al parților adnexate din Banatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparchia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl, și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierască!

„Ceriurile cu caviuță să se veselească și pământul să se bucure; și să prăznuiască lumea cea văzută toată și cea nevăzută, că a înviat Hristos veselia cea vecinică“.

Cântare din can. Praznicului.

Iubiților creștini și fii sufletești!

Prealuminata înviere a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, a cărei pomenire o prăznuim astăzi, a fost în toate timpurile sărbătoarea, pe care bătrânii, ca și tinerii, cărturarii ca și necăitarii, cei învățați ca și cei neînvațați, partea bărbătească ca și cea femeiască, săracii ca și bogății, bolnavii ca și cei sănătoși o au așteptat și o așteaptă cu mare dor și sete și pe care o au prăznuit și o prăznuesc și în ziua de astăzi cu multă mângâiere și veselie sufletască.

Dar tocmai, că a fost și este mare și astăzi bucuria și mângâierea acestei sărbători, creștinul cu frica lui Dumnezeu nu poate să nu-și dea samă de însemnătatea zilei și astfel de izvorul acestei bucurii și veselii, care să reoglindească și în fețele acelor, cari pentru deosebite pricinii nu au putut veni la sfânta biserică, întocmai precum se reoglindează în fețele voastre, și care bucurie străbate pe nesimțite în coliba săracului, ca și în curtea bogatului și înveșelește inimile tuturor, întocmai precum soarele de pe ceriu înălțându-se peste dealurile și munții cei înalți, străbate cu razele sale nu numai peste văi și câmpii, ci și prin ușile ferecate ale temnițelor și prin vizuinele și crepăturile pământului, luminând pretutindenea și înveselind toată natura.

Vrând să fim izvorul acestei bucurii, dacă am răfăi toate cărțile, câte s'au scris dela facerea lumii până astăzi și dacă am întreba pe toți filozofii pământului, nu am afla alt răspuns, decât acela, că bucuria zilei își are izvorul în înșasi prealuminata înviere a Domnului care a fost, este și va rămânea pentru toate veacurile cea mai mare biruință dintre toate biruințele, că a văzut lumea și de câte pomeneste istoria că a câștigat vre-o împărăție, ori putere asupra altei împărății ori puteri din lume.

Cât de mare este această biruință poate înțelege tot creștinul adevărat, dacă-și va da samă, că decând preabunul Dumnezeu, întru înțelepciunea sa cea negrăită și întru puterea sa cea neocuprinsă de mintea omenească, a despărțit între lumină și întunec; de când adevărat a numit lumina ziă și întunecul noapte, între aceste două puteri adevărate: între *întunec* și *lumină* s'a născut o vrăsmășie, care s'a continuat în tot cursul veacurilor până la ziua prealuminatelor învieri. Și a fost lungă și strașnică această vrăsmășie pentru că *întunecul*, împintinat de păcatul adus în lume prin neascultarea stră-

dela gura Drinei în jos e lată dela 300—700 de m. și adâncă dela 2 m. 5—9. E un singur pod, neutralizat prin tratatul dela Berlin. Peste pod trece și calea ferată dela Belgrad la Semlin. Sârbii însă au așezat mine. Mașva e de obicei înecată și anevoie de umblat, afară din timpurile uscate. Trenul sârbesc dela Șabaț în jos bate pe cel unguresc.

Morava e lată până la 300 de m., are puține poduri, dar multe vaduri. În Aprine, etc., e vărsată și împiedecă transporturile, nu se poate pluti pe ea. Timokul e lat de 60 m., iar dela Zlatar în jos are numai puține vaduri. Drina în sus de Foca, e lată de 100 de m., în jos de 200 și pe alocurea adâncă de 12 m. E răpede. În partea ei de sus are țărături stâncoase și dela Vișegrad în jos nu mai are nici un pod. Nu îngheață. Valea e îngustă până la Baiina Basta, unele locuri cu maluri înalte de 800 de m. Până la Zvornic sunt pe rând îngustări și largiri, mai jos de Zvornic e lat, iar dela Vișegrad umblă plute pe ea și dela Zvornic și corăbii, dar cu anevoie.

Intărituri moderne nu sunt, ci permanente vechi și rău ținute, ca la Belgrad, Semendria Cladova și Bela-Palanka, sau pe jumătate permanente, în lucrare, moderne, ca la Zlatar, Pirot și Niș. Intărituri de câmp sunt la Kraguevaț și lângă Loznița.

moșilor Adam și Eva și spriginit de ura pizma și răsunarea izvorată din acest păcat, a pornit războiu de nimicire în contra lumii ca astfel el, — întunecul cu fiii săi, să ajungă în stăpânirea lumii întregi.

Omul adevărat, — dat pe povârniș și căzut în întunecul păcatului — precum n'a cinstit pe Dumnezeu, nici legea și poruncile lui; precum n'a ascultat de Moise și de proroci, tot astfel n'a ascultat nici învățăturile, poveștile și îndreptările date poporului de Mântuitorul nostru Isus Hristos, în timpul petrecerii sale pe pământ; din contră: pentru acele sfinte învățături a fost dat în judecată de însuși neamul său; a fost hulit și batjocorit, osândit și răstignit cu moarte pe cruce, crezând cărturarii și fariseii veacului acela, că prin hula și minciuna adusă contra fiului lui Dumnezeu, și prin judecata și răstignirea, prin moartea și îngroparea Lui, se va nimici viața și va stăpâni moartea, că se va îltuneca lumina și va stăpâni întunecul, și astfel se va șterge de pe pământ adevărul și dreptatea și va stăpâni hula și minciuna dorită de ei.

Precum însă în toate veacurile s'a adevărat, că dreptatea lui Dumnezeu este și rămâne dreptate în veac și cuvântul Lui adevărat, tot astfel s'a convins lumea despre acest adevăr și la judecata și osândirea Mântuitorului Hristos, pentru că deși l'au osândit și judecat ca pe un om, și l'au îngropat ca pe un mort, totuși a treia zi a înviat ca un Dumnezeu, călcând cu moartea sa moartea, a dat înviere și viață și celor din mormânturi, — prin ce a ridicat lumina și viața, adevărul și dreptatea în stăpânirea ce i se cuvine, și prin aceasta îndeplinindu-și Mântuitorul Hristos lucrarea cea mare a răscumpărării neamului omeneșc din blăstămul legii și a împlinit și chemarea pentru care a fost trimis din cer pe pământ, și pentru care deosebită îndurare făcî cu neamul omeneșc, biserica noastră îl preamărește cu cântarea: „Răscumpăratu-ne-ai pe noi din blăstămul legii cu scump sângele tău, pe cruce fiind pironit și cu sulita împuns, nemurire ai isvorit neamului omeneșc, Mântuitorul nostru, mărire ție!“

Iubiților creștini și fii sufletești.

Adunați la prăznuire în acest lăcaș al mării lui Dumnezeu și cugetând la cântarea pusă în fruntea acestei pastorale, că „Ceriurile cu caviuță să se veselească și pământul să se bucure și să prăznuiască lumea cea văzută toată și cea nevăzută,“ — dându-ne samă de glasul sfintei biserici, care ne zice: „Răsărit-a primăvara, veniți să ne desfătăm, strălucit-a învierea lui Hristos, veniți să ne veselim“, urmeză de sine, că omul are nu numai dreptul, dar este și chemat fiecare de a-și lua partea sa din bucuria zilei, adevărat din nădejdea vieții și învierii, care nădejde se învește în sufletul omului la prăznuirea prealuminatelor învieri, întocmai precum se învește natura la ivirea doritului soare de primăvară.

Prevăd și cunosc, că bucuria acestor sfinte sărbători nu va fi deopotrivă la bogat și la săraci, la bărbat și la femei, la bătrâni ca și la tineri, pentru că nici stăpânul n'a împărțit deopotrivă slugilor sale talanții; dar un adevăr este mai presus de toate, că nimeni nu este impecat de a-și lua partea cuvenită din acest dar al nădejdei binelui și al fericirii; din contră, el este dat și se dă fiecăruia în măsura credinței și a dragostei sale, adevărat în măsura împlinirii datorităilor sale către Dumnezeu, către sine însuși și către desproapele.

Cât de necesar este acest dar, o va înțelege tot creștinul, dacă își va da samă că precum nici o ființă de pe pământ nu poate trăi fără căldură și lumină, fără apă și aer, tot asemenea nu se poate îchipli nici viața creștinească fără nădejde în Dumnezeu și în ajutorul darului său. Inșasi credința și dragostea creștinească, fără darul nădejdi, ar fi ca un arbore, sau un pom lipsit de coroană și astfel și de frunze și de flori. Tocmai de aceea, ori cât de mari ar fi certările de sus și ispitele de jos, să nu ne pierdem nădejdea în Dumnezeu, pentru că „prin nădejde ne-am mântuit“, ci să nădăjduim, ca precum zelele de suspin și durere ale patimilor Domnului s'au schimbat în zilele de veselie ale prealuminatelor Lui învieri, tot astfel, cu voia lui Dumnezeu și cu conlucrarea noastră se pot schimba în zile senine și zilele noastre îngrijorate de acum, pentru că după nor vine seninul.

Dupăce însă se știe și aceea, că nădejdea binelui și a fericirii o poate avea numai acela, care are fapte isvorâte din adevărata credință în Dumnezeu și în ajutorul darului său, — urmeză de sine, că omul, care vrea să aibă parte de acest dar în măsura trebuințelor vieții creștinești, trebuie să păzească legile, pentru că după zisa lui Solomon: „Păzirea legilor este temelul nevinovăției și nevinovăția apro-

pie pe om de Dumnezeu“. Ca cineva dar să aibă nădejdea vieții, trebuie să împlinească poruncile lui Dumnezeu și ale sfintei biserici din adevărată credință, pentru că după zisa aceluiași înțelept: „Nădejdea celui necredincios este ca pravul cel spulbărit vântul, ca bruma și spuma, care se gonește de vifor, și ca fumul care se împrăștie de vânt“.

Dându-ne acum samă și de aceea, că precum din inimă ies cugetele rele, tot din inimă iese și bucuria, — urmeză de sine, că dacă și puternicul împărat David s'a rugat lui Dumnezeu zicând: „Inimă curată zidește întru mine Dumnezeule și duh drept învește întru cele din lăuntru ale mele“, și creștinul trebuie să-și ceară inimă curată — cu atât mai vârtos, cu cât după învățătura celui înțelept „Inima veselă face viața înfloritoare, precând omului trist i-se usucă oasele“, ceea ce atăta înseamnă, că veselie și nădejde bună poate avea numai omul cu inimă curată.

Ca să puteți, precum vă și doresc, să aveți parte de darurile inimei curate, nu vă pot recomanda mai cu căldură, decât să cercetați mai cu deadinsul sfânta biserică în Dumineci și sărbători, — pentru că ele nu sunt numai zile de odihnă și recreare de muncă zilnică, ci sunt adevărate zile de luminare și învățătură, de mângâiere și de întărire sufletească. Duminecile și sărbătorile sunt soarele vieții sufletului omeneșc, căci precum soarele de pe ceriu luminează și încălzește pământul, înveșelește și face roditoare natura, tot astfel slujbele din Dumineci și sărbători au puterea de a deștepta și a întări în om credința în Dumnezeu; a-i deschide ușile nădejdei și astfel i-l face destoinic la luptă bărbătească contra valurilor și ispitelor vieții.

Din sfintele slujbe ale Duminecilor și sărbătorilor de peste an, creștinul cu frica lui Dumnezeu are prilejul de a cunoaște nu numai viața și învățăturile Mântuitorului Hristos, ci și învățăturile prorocilor, apostolilor și a mucenicilor, ale ierarhilor și sfînților părinți, cari prin credință și prin petimile lor s'au făcut nouă pildă de viață, de credință și răbdare creștinească.

În Dumineci și sărbători are creștinul prilejul cel mai bun de a se uita în oglinda vieții sale și de a-și cunoaște micimea și neputința sa în asemănare cu mărirea și atotputernicia lui Dumnezeu; și dându-și samă, că nimica nu are ce n'ar fi primit dela Dumnezeu, are prilejul de a-și da samă și de datorința către Dumnezeu, către sine însuși și către desproapele, ca astfel să corespundă scopului pentru care este zidit.

Când vă îndemn să cercetați sfânta biserică, o fac deosebi și pentru aceea, pentru că biserica ne-a fost scutul în trecut, ea este tăriia noastră acum, și tot numai prin ea avem nădejdea de susținere și de întărire și în viitor. Ea este ușa, prin care intrăm în lumea creștină; ea ne conduce, ca o maică bună în călătoria de pe pământ, și tot ea este ușa, prin care eșim din valurile ispitelor cele numim viață.

Când vă îndemn să cercetați sfânta biserică, vă îndemn totodată să sprijiniți și școala cu toată căldura inimii voastre, ca astfel prin școala de sub sutul bisericii să putem spori în cultură și avere, și prin aceasta să ne putem apropia în viață și bunăstare de celelalte neamuri, cari au înțeles mai înainte rostul timpului, că puterea unui popor stă în cultura și bunăstarea lui materială, în tocmă ca și în religiozitatea și moralitatea lui.

Pe lângă acestea vă mai sfătuiesc: să iubiți pacea, ca să aveți parte de darul ei; să fiți trezi la întreprinderi, sărguincioși în lucrurile și cruțatori la câștigurile voastre. Din câștigul zilelor de lucru să pună fiecare la o parte pentru zilele ploaie și pentru zilele de sărbători; din câștigul de vară, să pună fiecare de o parte pentru zilele grele de iarnă, pentru că tot mai tare crește numărul acelor, cari vara cântă ca greuerul și iarna merg la furnică după împrumut. Feriți-vă de a vă băga în datorii fără lipsă de tot mare, pentru că uitându-vă în jurul vostru viți afla adevărul cuvintelor înțeleptului Solomon: „Celce își zidește casa cu bani străini, asemenea este celui ce își adună petri de mormânt“; și acest adevăr se potrivește și pentru toți aceia, cari duc viața nepotrivită stării și câștigului lor, cari fac ospețe și pomeni, cari umblă la petreceri și se împodobesc pe sine, casa, familia — cu bani luați pe cămătă ori în prețul rodului abia răsărit.

După toate aceste, închinându-ne sfintelor patimi și mărind prealuminata înviere a Domnului nostru Isus Hristos, rog pe Dumnezeu visterul bunătăților: ca sfaturilor mele părințești, să le facă loc în cugetele și inimile voastre; să primească sfintele rugățiuni ce s'au făcut, și să ferească iubita noastră patrie de

războiu și de venirea altor neamuri; să ierte și să odihnească pe iubiții voștri, muți din aceasta lume și să întoarcă cu sănătate pe cei plecați dela casele și familiile lor; să îndrepte pe cei rătăciți; să vindece pe cei bolnavi; să întărească pe cei neputincioși și să mângâie pe cei întristați, iar pe voi pe toți să va binecuvinte cu toate darurile trebuincioase vieții creștinești, ca astfel cu pace și deplină mângâiere să petreceți acest praznic, acum și la mai mulți ani, tot cu mai multă bucurie și veselie creștinească. Amin.

Arad, la sfintele sărbători ale Învierii Domnului, din Anul 1909.

Al vostru tuturor

de binevoitor:

Ioan I. Papp,
Episcop.

Din protopresbiterate.

Sinod protopresbiteral în tractul Ili-Murășand.

Cercularul oficiului protopresbiteral ne-a chemat la sinodul protopresbiteral ordinar, care s'a și ținut Luni 16/29 Martie 1909.

Prea puțin interes au unii oameni pentru corporațiunile noastre bisericesti, oameni cari când se fac alegerile pentru aceste corporațiuni se luptă în chip și formă ca să fie aleși, iar dacă devin aleși strâmbă din buze și nici că le pasă de astfel de sinode, decum să mai și vină la ele. De lipsia încă numai unul, nu s'ar fi putut ținea sinodul.

Să te miri și nu prea de oameni, cari sunt în o depărtare mare de centru și nu vin, când aci în loc și la depărtare de 15 pași de școală — fiind încă acasă — membrul Dr. S. Rozvány na-și ține de demnitate a veni la un sinod protopresc.

Pe periodul nou și în corporațiunea noastră de aici au intrat oameni noi, și dupăcum se vede cu nădejdea de a lucra pe terenul bisericesc-școlar, unde doamne mult avem de lucrat și chiar cred, că nicăiri nu se cere atâta trudă și muncă, ca și chiar aici la noi, încât nu știi de unde să te apuci și ce oare să faci mai întâiu, atâtea ne sunt lipsele în toate direcțiile.

Dacă voești să regulezi salare nu poți din cauza sărăciei, de te trudești a face ed ficii bisericesti sau școlare nu poți din cauza îndărătnicieii și a lipsei, de voești să propagi înțelegerile bune, răsar ambițiile deșerte și se pun curmeziș ș. a. O muncire mare ne trebuie, că ne sunt foarte multe obstacolele.

Di protopresbiter G. Oprea deschide sinodul prin o vorbire, în care îndeamnă ca fiecare să lapede egoismul, căci numai înfrânarea acestui lucru ne poate face folositori bisericii și numai așa putem lucra cu rezultat bun în egrul în care atâtea trebuință este de muncă curată.

După constituirea biroului în modul usitat s'au verificat membrii aleși, făcându-se mici observări de formă.

Se citește raportul general al oficiului protopresbiteral despre starea protopresbiteratului în anul expirat 1908.

S'a început discuție asupra raportului și cu deosebire în partea școlară, cu care stăm mai rău în protopopiat. Abia 2—3 comune dacă pot satisface legii școlare în casul, că la salariser vor primi ceva ajutor bisericesc. Ar fi de dorit ca și personalul învățătoresc să și împlinească misiunea cel puțin pe unde stăm mai bine cu celelalte rândueli, ca nu cumva și din astă zmintă să mai vină lovituri. Și es-ceșt uni vor fi, dar foarte puține.

La partea epitropească se raportează, că restanțele peste tot scad din an în an. Se pureda la alegerea comitetului și epitropiei protopresbiterale pe un nou period de trei ani.

Se fac mai multe interpelări cu privire la modul cum se îndeamnă poporul prin parohiile vacante a face alegeri, când vin alegerile congresuale și sinodale, din partea unor oameni ce se girează de oameni încrezuți ai superiorității noastre bisericesti, precum și despre aceea că la alegerile congresuale din toamnă a fost folosiți și unii învățători de „corteși“ fiind trimiși pe locuri unde trebuiau să stea 3—4 zile și astfel nu țineau școală.

Di protopop răspunde, că are cunoștință despre cazuri de acestea și a primit și rapoarte oficiale și nu aproabă încercările de falsul acesta, a și făcut pașii de lipsă pentru înocetarea astorfel de abuzuri, făcând arătare către Ven. Consistor, iar pe învățătorii respectivi i-a dojenit. Rispunsul s'a luat la cunoștință.

Preotul T. Motora face următoarea propunere: Dr. S. Rozvány y, care de altcum e ales la congres, sinodul arhid, și

nodul protopresbit., comitetul parohial din Ilia-Murășană etc. din motivul, că la banca „Progresul” a făcut însuși propunerea, pe care iar însuși a lucrat de s'a primit, ca dintre pr. zicele naționale românești numai trei să fie ținute, Paștile, Crăciunul și Rusalile, iar celelalte nici una la numita bancă, unde poporul nostru e adus în cauze de regulări de imprumuturi, să fie echis din corporațiunile noastre bisericesti, ca unul pe care canoanele nu-l sufer în biserică, căci pune însuși la cale necinstirea praznicelor din partea obștei creștine românești, și așa mărește demoralizarea și lucră la destrămarea bisericeii vie.

Prin o vorbire mai lungă dl protopop stăruie pe lângă numitul preot a-și re-trage propunerea, dar dânsul nu și-a re-tras-o și a picat cu majoritate de 1 vot. Propunătorul a înaintat vot separat.

Fiind eshauriat programul ședința s'a încheiat. *Cel de față.*

NOUȚĂȚI.

Schimb de telegrame. Cu oca-siunea sfințelor sărbători ale In-vierii Domnului I. P. S. Sa Metro-politul *Fimen* din Iași a trimis te-legramă de felicitare I. P. S. Sale Arhiepiscopului și Metropolitului no-stru *Ioan Mețianu*, la care Escelența Sa a răspuns tot pe cale telegra-fică, mulțămind pentru binevoitoa-rea aducere aminte.

La serbarea inbileului de 70 de ani al regelui Carol va sosi în București principele de coroană al Germaniei pen-tru a reprezenta pe împăratul Wilhelm. Principele de coroană va rămânea câteva zile în București, va vizita instituțiunile culturale și va face o excursiune și la mănăstirea Curtea de Argeș. La serbarea aniversării va lua parte, cum scriu ziarele bulgare, și regele Ferdinand al Bulgariei, amicul suveranului României.

Alegere de paroh. În comuna Co-roi-Sămărtin s'a ținut a treia zi de Paști, în 13 Aprilie n. alegerea de paroh. Au fost 3 candidați, dar totalitatea voturilor a primit-o fostul administrator *Traian Popa*, care a fost proclamat ales.

† **Ioan D. Popa**, paroh gr.-or., mem-bru al sinodului protopopesc, fost prezi-dent al comitetului parohial în Săliște a răposat în Domnul, Marți, la 31 Martie st. v., în al 60-lea an al vieții, al 37 al căsătoriei și al 36-lea al preoției sale. Rî-mășițele pământești ale defunctului s'au așezat spre odihna de veci Vineri, 3 A-prilie st. v., în cimiterul bisericii mari din Săliște. Fic-i țărâna ușoară și me-moria binecuvântată!

Congresul internațional al profeso-rilor de limbi moderne și-a început lu-crările la 14 Aprilie a. c. în Sorbona Pa-risului. Programa lucrărilor cuprinde tot ce privește instruirea limbilor, metoa-dele de propunere și pregătirea profesori-lor. Profesorii de limbi moderne așteaptă cu deosebit interes hotărârile congresului. În onoarea participanților, cari reprezintă mai toate țările, s'au făcut pregătiri pentru o primire festivă în salele univer-sității și pentru aranjarea de reprezen-țații teatrale, banchet și excursiuni.

† **Simeon Henegariu**, controlor la casa orășenească în Sebeșul-săsesc, a în-cetat din viață Luni în 18 Aprilie în e-tate de 37 ani și în al 10-lea an al feri-citei sale căsătorii. Rămășițele pământești s'au înmormântat Mercuri în 14 l. c. în ci-miterul gr.-or român din Sebeșul săsesc. Odihnească în pace!

„**Olteanul**”, o foaie nouă săptămă-nală, socială și economică, a apărut acum la Făgăraș în tipografia domnului Con-stantin Pop.

Revoluție în Tarcia. Din Constan-tinopol se depeșează, că mai multe bata-lioane s'au răscolit, cerând retragerea gu-vernului. S'au produs și câteva ciocniri sângeroase între trupe. Se crede, că ele-mentele conservatoare se încearcă să a-jungă de nou la putere. Guvernul a de-misionat și Kiamil-pașa a fost numit mare vizir.

Prigonirea evreilor în Rusia. Deși Stolipin, prezidentul consiliului de mini-stri, a dat o circulară către guvernatori pentru a opri persecuțiile împotriva evrei-lor, în Olessa s'au întâmplat în zilele a-cestea câteva excese sângeroase: mai mulți trecători evrei au fost atacați și maltratați, iar doi dintr'ânșii au fost grav răniți cu cuțite.

Convenirea socială, pe care Reu-niunea meseriașilor noștri din Sibiu o a-ranjează Sâmbătă sara (4/17 Aprilie c.) în „Unicum”, promite a fi cât se poate de amuzantă. Intre altele dșoarele din cor a-ranjează și poezii umoristice. Venitul curat este destinat fondului „Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăcelilor meseriași. Comitetul Reuniunii apelează la partici-pare și roagă pe toți, cari din orice cauze nu vor fi primit invitații, să se pri-vească de invitații.

La fondul „Victor și Eugenia Tor-dășian pentru înzestrarea fetelor sărace” au mai dăruit: domnișoarele participante la cursul de joc dela „Kwarka” prin cas-sarul Nicolae Roșca, coleg. tip. cor. 15, Nicolae Vlad-Stezar, parch în Jina și fiica sa Constanța, 50 bani, Ionel Medean, stud. cadet, 1 cor., și Simeon Florea, so-dal măsar, 30 bani.

Mulțămită. Taturor rudeniilor, pri-e-tinilor și cunoscuților, cari din incidentul dureros al trecerii din viață a mult iub-itului nostru Simeon *Dandea*, cassar la „Detunata”, ni-au adresat în scris și cu graiu viu cuvinte de mângăiere, le aducem și pe această cale călduroasă mulțămită. *Jalnica familie.*

Reuniunea sodaliilor români din Sibiu aranjează o convenire socială im-preunată cu cântări, declamațiune și joc Sâmbătă, în 4/17 Aprilie 1909, în sala dela „Unicum”. Dirigent Augustin Bena, pro-fesor de muzică. O parte a eventului venit curat este destinat pentru fondul „Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăcelilor meseriași”. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: De persoană C. 1.20. — Insignii de dars pentru dan-satori 50 bani. Suprasolvirile se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale pu-blică. Programe seara la cassă.

Nu e ertat acelaia care e chinuit de nervositate și de boalele ce rezultă din ea — să despezeze. Știința medicală mo-dernă vindecă deja prin curentul elec-tric al *Elektro-Vitalizer-ului*, casuri de slă-biciune, dureri nervoase de cap și spi-nare, insomnie, lipsa de apetit, astma, i-schias, etc. Cartea gratuită despre me-toda electrică de vindecă, aduce ne-prețuite servicii și esplică în stil popo-lar triumful științei medicale. Așa scrie deci ori și cine care suferă de așa ceva o cartă poștală la Institutul ord. med. Elec-tro-vitalizer Budapesta, Károly körut 2, Mezzanin 51, și va primi gratuit și franco această interesantă carte. (Lucrare sepa-rată pentru dame și pentru domni.)

Cărți și reviste.

Biserica ortodoxă română, revistă ecleziastică a s. sinod al sfintei biserici autocefale ort. române, anul al 32-lea, nr. 12 cuprinde: Alegerea, investirea și ir-s-talarea noilor mitropoliți. Carte past. dată de I. P. S. Metropolit-Primat cu prilejul postului pătesimilor. Câteva cuvinte asu-p-ra omiliilor bisericești. Credința în po-por. Hrisostom ca orator. Macabei. Din exemple vrednice de imitat. O scrisoare. Tabla materiilor pe anul al 32-lea. — Abo-namentul pe an 12 lei în străinătate. Bu-curești, tipogr. cărților bisericești.

Revista Asoc. învățătorilor și în-vățătoarelor din România, nr. 10 din Mar-tie a. c. cuprinde: Cum dobândim supu-nerea școlărilor, de T. Dicescu. Activita-rea estrașcolară, de I. Toma. O carte fo-lositoare, de G. Vlădescu. Școala și democrația, de D. Faur. Despre școalele normale. Suplinitorii, de N. Moisescu. Apel de D. Toni. Dicționar pedagogic, de I. Cernătescu. Programul conferențelor. Cronică ș. a. Abonamentul 5 lei pe an. Administrația: Pr. Aramă, revizor școlar Târgoviște.

„Revista teologică”, organ pentru știința și viața bisericească, redactor res-ponsabil Dr. Nic. Bălan, prof. sem., nr. 3 din Martie a. c. cuprinde: În chestiunea monumentului Șaguna. Spinoza și Pante-ismul, de I. Broșu. Biserica și catehiza-rea, de Dr. G. Ciuhandu. Modernismul și enc. „Pascendi”, de Scriban. Jurământul etc., de N. Cotos. Românii și rutenii în bis. gr. or. din Bucovina, de R. Căndea. Spovedirea fetelor bisericești, de G. Tul-bure. Predicii de sf. Paști, de Gruia și de prof. Crăciunescu. Din scrierile sf. Ioan Crisostom, de G. Pietosu. Din viața bise-ricască, de Dr. N. Bălan, prof. Crăciu-nescu și C. Poncea. Abonamentul pe an 8 cor., pe jum. de an 4 cor. Manuscrise și costul abonamentului a se trimite la adresa: Dr. N. Bălan, prof. sem. Sibiu, strada Reissenfels 11.

„Biblioteca pentru toți” Nr. 423 cuprinde *Domnișele și jupănele române de altă dată*, de dl Octav G. Lecca. Prețul 30 bani. Această operă e o privire retros-pectivă în istoria noastră, care pe lângă atâtea figuri de domni viteji și mari, — a avut o mulțime de femei mărețe, figuri blânde, dar sublime, cari au jucat un rol de seamă în trecutul nostru, și cărora le datorăm o pioasă recunoștință. Dl Lecca, în noua-i lucrare ne face să vedem multe din aceste figuri dispărute, cari au trecut prin grele încercări și cari au sfârșit adesea în chip tragic.

„Biblioteca pentru toți” Nr. 410—411 cuprinde *Știința amuzantă*, *Experiențe*, a-trăgătoare întemeiate pe legi științifice, de Tom Tit. Traducere de Laura Nădejde. Un volum de 208 pagini cu 70 ilustrații. Prețul 60 bani. Exercițiile lui Tom Tit, sunt foarte populare în lumea școlară din străinătate, căci pe cât sunt de instructive, pe atât sunt de atrăgătoare. Multe din experiențele cuprinse în acest volum sunt simple jocuri menite să înveselească o societate, dar cea mai mare parte din ele se întemeiază pe vre-o lege din domeniul fenomenelor fizice și iau prin aceasta un caracter cu adevărat științific. Se poate ușor deduce de aci marea însemnătate a acestor experiențe pentru educația știin-țifică a tinerimii. Copilul petrece făcând jucării nostime, și jucându-se învață. În adevăr, la urmă rămâne cu o mulțime de cunoștințe despre legile fenomenelor fi-zice și aplicările lor. Se află de vânzare la toate librăriile. Catalogul complet al a-cestei „Biblioteci pentru toți”, care cu-prinde peste 400 de volume, îmbrățișând toate ramurile: literatură, știință, teatru, poezii etc., să se ceară Librăriei editoare Leon Alcalay, la București.

„Răvașul”, revistă culturală ilustrată, apare lunar în Cluj, nr. 3 din Martie a. c. cuprinde: „Apus de soare”, de D. To-mescu. Notițele unui dascăl, de A. Ciura. Românii la conc. de Florența, de S. Pop. Ideea națională și ideea creștină în Rusia, de V. Pop. Prăginei, de I. Agârbiceanu. În curtea șoimilor, poezie, trad. de I. Ro-șiora. Din „Campo santo”, de Delaschit. Cugetări, de V. I. Ghica. Indrumătorii so-cialismului creștin, trad. de I. Câmpian. Consummatum est (poezie), de V. Pop. Cugetări din închisoarea dela Cluj, din scrierile lui Al. Russo. Științele nat. și credința, de Dr. I. Florian. Al. Moosonyi ș. a. Abonamentul 10 cor. pe an. Adresa: Cluj, str. Jókai 6.

„Cartea de Aur”. Din opul „*Cartea de Aur, sau luptele politice-na-ționale ale Românilor de sub coroana un-gară*”, de Teodor V. Păcățian, au apărut până acum *patru* volume, și se află puse deja sub tipar alte *două* volume, — al V-lea, în care se cu-prind vorbirile deputaților români rostite în dietă în ciclul parlamentar 1869—72, și al VI-lea, care conține mișcările politice-naționale ale Ro-mânilor din statul ungar până la anul 1881, când s'a stabilit progra-mul național dela Sibiu. Volumele apărute se vând cu câte 10 coroane exemplarul nelegat și 12 coroane exemplarul legat, și se pot comanda dela autorul în Sibiu (Nagyszeben). Prețul se poate plăti și în rate.

Aviz!

Membrii români ai adunării ge-nerale municipale sunt avizați, că consfătuirea obicinuită cu privire la ordinea de zi a congregației din 17 l. c. se va ținea în aceeași zi la orele 8 dim., în localul casinei ro-mâne din Sibiu.

Sibiu, în 15 Aprilie n. 1909.

Dr. Lemény
prez.

Dr. Borcia
secr.

Poșta redacției.

Dlul Dr. Ioan Radu, profesor în Brad. Modul cum ne cereți ospitalitate, — în ton provocător și amenințator, — ne pune în imposibilitate de a vi-o acorda. Pof-țiți și vi puneți în executare amenințările.

Dlul V. P. în C. Nu ne putem pro-nunța, decât numai după cetirea manus-criptului. Trimite-l deci ca să-l cetim. Din volumul V al „Cărții de Aur” s'au tipărit deja 18 coale. Cam pe la finea lui Iulie va fi gata.

Copii cari nu se desvoaltă

iau repede o direcție spre desvoltare, dacă le da-ți Emulsiunea lui SCOTT. Desvol-tarea începe deja după luarea primei dose de SCOTT.

Emulsiunea lui Scott

e atât de dulce ca crema și se ia și se mistuie chiar și în casurile când laptele e interzis.

Emulsiunea lui SCOTT e în toate țările cu căldură recoman-dată de medici. 12 (270) 1—1

Se poate lua cu cel mai bun succes și vara.

Prețul sticlei originale cor. 2-50.

Se găsește în toate farmaciile.

Veritabil numai
oncoscăt mare
— Pescarul — ca
simbol garant
al experiențelor
lui SCOTT.

Un maghiar să bea numai apă minerală ungară.

Societatea pe acții pentru
exploatarea și exportul de

ape minerale ungare

Budapest, V.,
Báthory-utca 5,

aduce în circulație numai apă minerală, naturală ungară.

Prețul unei litre cu schimbul sticlei:

Boldizsár de Borsec, contra suferințelor cronice de stomah
Borsec, fântâna principală, regele apelor minerale. . . 30 fl.
Kossuth de Borsec, contra anemiei 28 fl.
Matild de Bodok, apă acră alcolică 24 fl.
Baross, contra suferinței de răunchi 24 fl.

Borhegyi, pentru întetirea urinei
Boholt, apă răcoritoare 28 fl.
Előpatak, contra gâlbănărei
Maria de Rakosul de sus, contra catarului de gât
Hargitaligeti, beaură răcoritoare

Horgász, producător de apetit
Kászón-Salutaris 28 fl.
Repáti, apă acră
Selters săcuian, contra suferinței cronice de stomah
Stoika, contra boalei de rinichi

Intrebați medicul D-Voastră și veți auzi, că re-sultatul vindecător

al apei naturale minerale

Cu apele noastre minerale ungare se pot înlocui toate apele vindecătoare din străinătate.

Depozite la: I. B. Misselbacher și L. Fuchs în Sibiu.

Răniri

de tot felul trebuie cu îngrijire păzite
contra necurătenței

căci prin aceasta și cea mai mică rană se poate preface în rană rea și greu vindecabilă. De 40 ani numita alifie mușetă: alifie de casă de Praga, e un mijloc de legat demn de încredere. Aceeași apără rănile, slăbăște aprinderea și durerile, are efect bun și grăbește vindecarea.

Zilnic expediții postale.

1 Dosă 70 bani. Se expediază franco în toate părțile monarhiei Austro-Ungare contra trimerii prin mandat postal a Cor. 3-16
4 Dose, a Cor. 7—10 Dose.

Toate părțile ambalajului poartă marca legală (343) 9—20 de apărare.

Depot general:

B. FRAGNER, furnisor c. și r.
Farmacia „LA VULTURUL NEGRU”,
Praga, Kleinseite 203, Colțul str. Neruda.
Depozite în farmaciile Austro-Ungariei și la
I. v. Török, Dr. L. Egger și I. Egger, farmaciști în Budapesta.

Copiii și oamenii cari TUȘESC

prescriu medicii cu rezultat sigur

THYMOMEL SCILLAE

un mijloc ce delătură flegma, alină și liniștește tusa convulsivă, ușurează răsuflarea. Sute de medici și au dat deja bune păreri despre surprinzătorul efect al Thymomel Scillae-i la tusa măgărească și a altor specii de tusa convulsivă.

Rog întrebați medicul Dtră.

1 Sticlă Cor. 2-20, franco contra trimerii prin mandat postal a Cor. 2-90. 3 Sticle a Cor. 7—10 Sticle a Cor. 20—.

Fabricare și depot general:
FARMACIA LUI B. FRAGNER
furnisor c. și r.

Praga III. Nr. 203 și la I. v. Török, Dr. L. Egger și I. Egger, farmaciști în Budapesta.

Atenție la numele Preparatului, fabricantului și a Marcei de apărare.

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistor Arhidiecezan Nr. 14064 Școl. din 4 Decembrie 1908 v. se dă îndeplinire pe calea licitațiunii publice minuendă zidirea școlii gr. or. din Felmer (Felmér) protopresbiteratul Cohalmului.

Licitațiunea se va ține în sala școlii confesionale gr. or. în 13/26 Aprilie a. c. la 1 oară p. m. Prețul strigării 15988 cor. 78 fileri.

Licitanții au a depune înainte de începerea licitațiunii vadiu de 10% în bani gata, sau în hărți de valoare. Oferte să primese, având a se pune timbru de 1 cor. și să învoește cu condițiile date.

Comitetului parohial îi stă în drept a concredere cu lucrarea pe ori care dintre minus-oferenți.

Planul, preliminarul de spese și toate condițiile se pot vedea la oficiul parohial din Felmer.

Felmer, la 19 Martie 1909 v.

Comitetul parohial:

B. H. Solca Ioan Buzete Iosif Balint
par. gr. or. not. bis. epitrop.
Văvut. Titu V. Gheaja
(119) 2—3 protopresbiter.

Invențiuni

patentează și valorizează Mărci de apărare și
scutirea mostrelor în toate statele

VILMOS PATAKY

instituit de patentare

Budapesta IV. Eskü ut 3. Telefon 8922.

Burou proprii de patentat în străinătate:

Berlin: W. Leipzigerstrasse 112.
Paris: 58 Rue Lafoge.
Amsterdam: Kreizersgracht 209.

(98) 2—6

Dela Librăria arhidiecezană se
poate procura:

Ivela, Cântecul Vetrei luminoase. Pentru
voce și pian. Se vinde în favorul asilului pen-
tru orbi „Vatra luminoasă” înființat de M. Sa
Regina Elisaveta a României.

Prețul 2 coroane, plus porto 30 bani.

Important

pentru
morboși de stomah.

Lipsă de apetit, greutățile
în stomah, durerile de cap
în urma mistuirii rele, ne-
mistuirea, colica, insom-
nia, anemii, gâlbănirea,
etc. le înlătură renumitele și
veritabilele

Picături de stomah ale lui Brady

Multe mii de scrisori de mulțumită și re-
cunoștință. Prețul unei sticle împreună cu
înrumărea de folosire 80 bani. Sticlă mare
C. 140. Se capătă în farmacii.

Depozit central: **C. BRADY**, farmacie
la „Regele Ungariei”, Viena, Fleischmarkt 1.

Depozit Nr. 252.

A se cere de acolo
gratuit trimeria
„Broșurei speciale”.
Contra trimerii a
Cor. 5—, se expe-
aează franco 6 sticle
mici, a Cor. 450 3
sticle mari

A se păzi contra fal-
sificațiilor, picătu-
rile veritabile de sto-
mah ale lui Brady
trebuie să poarte
marca de mai sus și
subscrierea.

33 5-5

Vițe altoite ieftine!

Cea n. ai bună calitate. 20,000
Rissling de Welch a 160 cor. 5000
Sorte mestecate a 160 cor. 300
Ezeys a 200 cor. 300 Furmind a
220 cor. 200 Traimmer a 220 cor.
2000 sorte de struguri veritabili
de masă a 240 cor. per 1000 bu-
căți, toate le vinde pe Riparia Por-
talis Prima școală de vierit a lui

SIMEON NEMENZ, Reichesdorf
(Posta Riomfalva).

Căștigul cel
mai mare ev.
600,000 M.

Anunț
de noroc!

Căștigurile
le garan-
tează statul.

Invitare la participarea

Șanselor de câștig

garantate de statul Hamburg marelui loterii de
bani în care

9 mil. 841,476 Mărci
cu siguranță trebuie câștigate!

Căștigul cel mai mare într'un caz foarte norocos:

Mărci 600,000

anume:	Cășt. principale a
Mărci 560,000	Mărci 300,000
" 550,000	" 200,000
" 540,000	" 100,000
" 530,000	" 60,000
" 520,000	" 50,000
" 515,000	" 45,000
" 510,000	" 40,000
" 305,000	" 30,000
" 303,000	" 20,000
" 302,000	" 15,000
" 302,000	" 10,000

ș. a. m. d.

In total conține loteria, care constă din 7
clase, 100,000 losuri cu 48,405 căștiguri și 8
premi, așa că aproape
jumătate din toate losurile trebuie să câștige.

Căștigurile se urcă clasă cu clasă și anume
cel mai mare câștig din cl. I. e event. M. 50,000,
aceia al cl. a 7-a event. M. 600,000.

Prețul oficios al losurilor cl. I. sunt:

Los întreg	Jumăt. de los	Sfert de los
M. 6 (K 7)	M. 3 (K 3-50)	M. 1 50 (K 1-75)

Planul oficios de tragere provăzută cu em-
blema statului, din care se văd depunerile pen-
tru următoarele clase, precum și lista exactă
a căștigurilor, le trimit la cerere înainte gra-
tis și franco

Fiecare participant primește după tragere
lista oficioasă de tragere.

Căștigurile se solvesc prompt pe garanția
statului. Totodată rog comande cel mult până în

30 Aprilie.

Samuel Heckscher senr.

Casă de bancă în Hamburg 36.

A se rupe aci.

Coupon de com. cătră Dl Samuel Heckscher senr
Cassă de bancă, Hamburg 36.

Trimiteți-mi { un los întreg a M. 6— (K 7—)
" „ de jum. a M. 3— (K 3-50)
" „ sfert de los a M. 1-50 (K 1-75)

Adresa:

Suma o primiți alăturat } Ce nu corespunde a
Prin mandat postal } se șterge.
Ridicați-o prin ramburs }

(113) 3—16

Spre binevoitoare cunoștință.

Spre ușurința mușterilor noștri ne-am hotărât a înființa
în **Sibiu, Strada Cismădiei Nrul 1**, (edificiul
Transsylvaniai) o **filială** a

Colecturei principale pentru loteria de clasă

care o vom deschide în 15 l. c.

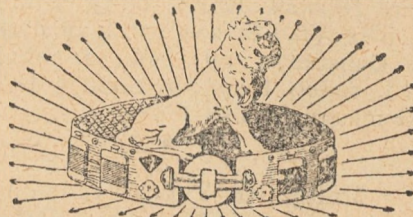
Mulțumind pentru încrederea cu care am fost onorați
până acum, ne rugăm a ne-o rezerva de aci înainte în mă-
sură mai mare și asigurăm că vom justifica aceasta prin
serviciu prompt și culant.

IULIUS FRIEDE & COMP.

== Colectura principală a loteriei de clasă c. ung. ==

(120) 1—14

Căți bolnavi

sunt astăzi, cari nu știu ce putere vindecătoare
există în electricitate, n'au idee ce admirabile re-
sultate de vindecat se ajung dacă se folosește cu
scop această minunată putere naturală, la trac-
tarea diferitelor boale, anume la slăbiciunile ge-
nerale și sexuale de nervi, inimi nervoase,
suferințe de stomah, reumă, sgârșituri și pa-
ralisii.

Institutul nostru fără a cruta dar osteneții și
cheltueli a edat o carte minunată executată și
foarte interesantă, care se trimite fiecărui inte-
resat cu totul gratuit și franco în plic închis. A

se provoca la acest ziar și a cere volumul pentru bărbați sau femei.

ELECTRO-VITALIZER,

institut ord. med.

Budapesta IV. Karlsring 2. Mezzanin 56.

[12] 1—3

Scrisoare de mulțumită.

Dna Maria Tuhala, Ujpest, Strada Árpád, scrie în 1 Ianuarie 1908: P. St. Die Doctor!
Mă simt fericită, că vă pot comunica, că cu ajutorul aparatului Dtră sunt aproape pe de-
plin vindecată. Într'adevăr m'am schimbat cu totul, sunt mai sdrăvășă, dozele dureri de cap
și insomnie au dispărut cu totul. Nu mă pot îndestul mira de perfecțiunea aparatului Dtră,
preste tot n'ăși fi crezut că mă mai poate scăpa ceva de boala mea. Eu recomand cu căl-
dura aparatul, tuturor cari sufer de durere de cap, insomnie și durere de spinare.

Coupon pentru o carte gratuită.

Cătră

ELEKTRO-VITALIZER, institut ordinar de medici
Budapesta, Károly-körut 2. Mezzanin 56.

bărbați

Vă rog a mi trimete opui pentru femei Tractare asupra electro-terapii moderne,
gratuit și franco în plic închis.

Numele:

Adresa:

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor
stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți
ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite
spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, in-
dată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind
astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt re-
comandate (150) 41—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe
rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în
partea superioară — ca violina — cu găuri ca fi-
gura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai lim-
pede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de
cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel
că un clopot patentat de 327 kg., este egal
în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul
vechiu. — Mai departe se recomandă pentru face-
rea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadajustarea clopo-
telor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toate de metal.
Prețcuranturi ilustrate gratis.

